

Največji slovenski dnevnik
v Združenih državah.

Velja za vse leto..... \$6.00
Za pol leta..... \$3.00
Za New York celo leto... \$7.00
Za inozemstvo celo leto... \$7.00

GLAS NARODA

List slovenskih delavcev v Ameriki

The largest Slovenian Daily
in the United States.
Issued every day except Sundays
and legal Holidays.
75,000 Readers.

TELEFON: 2876 CORTLANDT.

Entered as Second Class Matter, September 21, 1903, at the Post Office at New York, N. Y., under the Act of Congress of March 3, 1879.

TELEFON: 4687 CORTLANDT.

NO. 128. — ŠTEV. 128.

NEW YORK, FRIDAY, JUNE 2, 1922. — PETEK, 2. JUNIJA, 1922.

VOLUME XXX. — LETNIK XXX.

V BOJU PROTI SKRČEJU PLAČ

TAKOJ SE BO PRIČELO GLASOVATI O STAVKI, ČE SE BO V SOBOTO SKRČILO PLAČE ŽELEZNIČARJEV, — JE REKEL JEWELL. — ŽELEZNICE SO DRUGOD NAROČILE IZDELKE, KATERE BI LAHKO IZDELALI DOMA.

Chicago, Ill., 1. junija. — Delavski člani železniškega delavskega sveta Združenih držav so izjavili danes, da bodo protestirali proti predlaganemu krčenju plač uslužbenec v železniških delavnicah, ki naj bi znašalo 50 milijonov dolarjev.

Albert O. Wharton, prejšnji načelnik unij strokovnih uslužbenec v železniških delavnicah in eden izmed prvih, ki so bili imenovani članom sveta, je pripravil minoritetno poročilo, ki bo objavljeno ob enem s poročilom večine. Drugi delavski člani sveta se bodo pridruživši Whartonu v njegovem protestu proti sklepu večine, da se skrči plače.

Nadaljnje odločitve tikajoče se uradnikov, telegrafistov in drugih železniških uslužbenec, bodo objavljene potem ko se bo proglasilo sklep sveta, tikajoče se strokovnega osovja v delavnicah.

M. B. Jewell, zastopnik Railroad Shop Crafts Division Ameriške delavske federacije, ki se bo sestala v Cincinnati naslednji teden, je rekel, da se ni razpravljalo o skrčenju plač na njegovi konferenci s člani meznega sveta.

Položaj glede kontraktih služajev, v katerih so dale železnice naročila drugim za delo, katero bi lahko izvršile v svojih lastnih delavnicah, je bil po njegovi izjavi edina zahteva, o kateri se je razpravljalo.

Mr. Jewell je izjavil, da bo poziv na glasovanje glede stavke takoj izdan, če se bo plače uslužbenec v delavnicah skrčilo, kot predlagano, prihodnjo soboto.

— Ljudi ni mogoče za vedno zadrževati, — je rekel. — Še sedaj imajo v svojih žepih glasovnice za stavko iz preteklega leta in netilo, ki se je nabralo na tleh ognju, bo bušknilo v plamen.

ZITA JE POSTALA MATI DEKLICE.

Madrid, Španska, 31. maja. — Danes zjutraj je povila prejšnja avstrijska cesarica Zita deklcio.

Kakorhitro je bil kralj Alfonso obveščen o tem, se je takoj odpeljal iz Madrida na grad Prado, kjer se je nastanila obdovela cesarica kmalu po smrti svojega moža, ki je, kakor znano, umrl na Madeiri, s svojimi otroci.

ŠTIRIDESET MRTVIH PRI UPORU.

Hongkong, Kitajska, 1. junija. — Ko je neki član portugalske policije insuliral v Macao nekega domačina, se je takoj pojavilo med narodom veliko gibanje, ki se je končalo z njegovim uporom. Pri bojih, ki so se uneli pri tem, je bilo ubitih štirideset oseb in na stotine jih je bilo ranjenih.

ŠTIRJE UBITI, KO JE ZADEL VLAK V AVTOMOBIL.

Vincennes, Ind., 1. junija. — Štirje ljudje, en možki, dve ženski in tri leta star otrok, so bili ubiti in neki nadaljni deček je bil resno poškodovan, ko je zadel neki vlak Chicago & Eastern Illinois v vlakniški avtomobil pri Busseron, sedem milj od Vincennes.

DENARNA IZPLAČILA V JUGOSLAVIJI, AVSTRIJI, ITALIJI in ZASEDENEM OZEMLJU

se potom naše banke izvršujejo zanesljivo, hitro in po nizkih cenah.

Večraj so bile naše cene sledeče:

Jugoslavija:

Razpošlta na zadnje pošte in izplačuje "Kr. poštni čekovni urad in "Jadranska banka" v Ljubljani, Zagrebu, Beogradu; Kranju, Celju, Mariboru, Dubrovniku, Splitu, Sarajevu ali drugod, kjer je pač za hitro izplačilo najugodnejše.

300 kron	\$ 1.30	1,000 kron	\$ 4.00
400 kron	\$ 1.70	5,000 kron	\$20.00
500 kron	\$ 2.10	10,000 kron	\$39.00

Italija in zasedeno ozemlje:

Razpošlta na zadnje pošte in izplačuje "Jadranska banka" v Trstu, Opatiji in Zadru.

50 lir	\$ 3.10	500 lir	\$27.50
100 lir	\$ 5.90	1000 lir	\$55.00
300 lir	\$16.80		

Vrednost kronam, dinarjem in liram sedaj ni stalna, menja se večkrat in nepričakovano; iz tega razloga nam ni mogoče podati natančne cene vnaprej. Mi računamo po ceni onega dne, ko nam dospe poslani denar v roke.

Avstrija:

V Avstriji izvršujemo izplačila potoz "Adriatische Bank" na Dunaju samo v ameriških dolarjih, katere se lahko zamenja tam jakc ugodno za krome. Več pojasnja najdete nižje v tem oglasu.

V Jugoslaviji, Italiji in zasedenem ozemlju izvršujemo izplačila tudi v učinkovitih dolarjih, ali z drugo besedo, v gotovem ameriškem denarju.

Na nakaznici ali v pismu naj bo vidno napisano, da se ima izvršiti izplačilo v dolarjih.

Poleg zneska, ki naj se izplača v ameriškem denarju, se nam mora poslati tudi za poštnino in druge stroške kakor sledi:

Za izplačila do \$10.— po 50 centov, za izplačila od \$10.— do \$50.— po \$1.—, za izplačila, ki presegajo znesek \$50.— po 2 centa od vsakega dolarja ali po \$2.— od sto.

Ako biva nastanovnik v kraju, kjer Jadranska banka nima svoje urada, da bi mu dolarje na mestu izplačala, mu jih pošlje v denarnem pismu na zadnjo pošto. To je najsigurnejši način nakazila, da dobi nastanovnik resnično v roke ameriške dolarje, katere lahko potem proda, kjer mu najbolj kaže.

Od kar je Jugoslovska vlada omejila prodajo svoje valute na "Narodno banko", pa ni posebno koristno pošiljati tja dolarje, ker se dobi v New Yorku mnogokrat za dolar več kron ali dinarjev kot v Jugoslaviji.

Denar nam je poslati najbolje po Domestic Money Order ali pa New York Bank Draft.

FRANK SAKSER STATE BANK
82 Cortlandt Street
New York, N. Y.

(Advertisement)

DEVETI MEDNARODNI ŽELEZNIŠKI KONGRES.

Pred kratkim se je začel v Rome, N. Y. deveti mednarodni železniški kongres. Slika nam kaže delegate (nekateri s svojimi ženami). Večinoma vsi so predsedniki oziroma akcionerji velikih ameriških železniških družb.

MORILNA ZADEVA MILJONARJA WARDA

Policija je zasledila stvari, ki bodo pokazale, da Ward ni streljal v samobrambi.

New York, 1. junija. — Danes so vpriporili preiskave v New Yorku in Connecticutu v namenu, da najdejo onega "drugega moža", o katerem se domneva, da je bil težko ranjen od Walter S. Warda, ko je slednji ustrelil do smrti Clarence Petersa, mladega mornarja v jutru dne 16. maja. Javne bolnice so že vse preiskali, re da bi bilo mogoče najti kako sled o obstreljenem. Z iskanjem so zaposleni uslužbenici neke privatne detektivske agenture, največ od Westchester County oblasti.

Senzacionalne nove razvoje v tej skrivnosti se je napovedalo za današnji dan, ko je postalo znano, da delajo oblasti na neki informaciji, o kateri se domneva, da bo razveljavila kot povest Warda, da je streljal v samobrambi. Če se bo informacija izkazala kot resnična, bo Ward nanovo aretiran ter stavljen pod obtožbo umora, — kot se avtoritativno izjavilo.

Okrajni pravdnik Weeks je danes priznal, da goji najboljša upanja, da se bo skoro rešilo skrivnost na temelju obnovljene aktivnosti.

— Mislim, da smo na pravi sledi in da bomo kmalu izvedeli za polno in čisto resnico, — je rekel.

Ob času, ko se je izročil oblastim, je rekel Ward coronerju Fitzgeraldu, da je po njegovem mnenju najbrž ranil onega izmed dveh mož, katera je navedel kot sozarotnika Petersa, a je trdil, da se je vršil boj na mestu, kjer so našli truplo prejšnjega mornarja.

Nadaljna verzija trdi, da je prišlo do streljanja na domu Warda v New Rochelle, a oblasti niso mogle najti nikakih dokazov, ki bi potrjevali to verzijo.

Okrajni pravdnik ni hotel navesti imena detektivske agenture, katero je poklical na pomoč, a iz drugih zanesljivih virov se je izvedelo, da je bila to Pinkertonsva agentura.

— Povelja na detektive se glase, naj se ne boje nikakih izdatkov in da naj store vse, kar je v njih moči, — je izjavil Weeks.

Vsa znamenja kažejo, da bo prišlo danes do kritične točke, ki ne bo ugodna za Warda.

BOJAKI, NAČRTOJTE SE NA "GLAS NARODA", NAJ VEČJI SLOVENSKI DNEVNIK V ZDK, DRŽAVAH.

PONESREČIL SE JE NA PRVEM POLETU.

Richmond, Va., 1. junija. — William A. Sydnor iz North Carolina, ki je danes zjutraj dovršil fotografsko šolo na Langley letalnem polju, je našel popoldne smrt, ko se je vozil v armadnem letalu preko farne svojega strica.

ki se nahaja štiri milje od tukaj. Očividci so pozneje sporočili, da so videli, kako se je aeroplan nenkrat preobrnil ter padel navpično navzdol, pri čemur je pričel tudi goriti. Sydnor je bil tako obžgan, da ga je njegov stric spoznal le po prstani, katerega je nosil na roki.

Iz Richmonda je bila poslana na lice mesta policijska ambulanca.

PAPEŽ SPREJEL ŠKOFA SHREMSA.

Rim, Italija, 1. junija. — Škof Schrems iz Clevelanda je bil večeraj sprejet od papeža v privatni avdijenci.

Škof je ustanovitelj urada katoliške organizacije, ki je bila ustanovljena v Parizu v namenu, da nudi svetu informacije glede katoliških interesov. Pozneje je predstavil škof papežu delegate iz tinajstih dežel, katere obsega v sedanjem času organizacija. Papež je kazal veliko zanimanje za njih delo.

SREČNA MEHIKA!

Chicago, Ill., 1. junija. — Paul Reichenberg, neki tujakšnji židovski socialni delavec, je objavil danes nako pismo mehiškega predsednika Obregona, v katerem se razpravlja o načrtih za priselitev pol milijona židov v Mehiko. To so židovski begunci, ki so sedaj razpršeni po celi Evropi.

Edini pogoj, katerega stavlja mehiška vlada židovskim priseljencem je ta, da morajo postati mehiški državljani, ker ne morejo drugače postati lastniki zemljišč.

PROTEST PROTI VISOKIM CENAM PREMOMA.

Washington, D. C., 1. junija. — Zastopniki zvez prodajalec premoga pripravljajo protest proti vladi, ker so se baje lastniki premogovnikov, ki so prišli semkaj na konferenco s tajnikom Hooverjem, dogovorili med seboj, da bodo zahtevali najmanj po tri dolarje za tono premoga pri rokih. (Transportni stroški in prekupci pa skrbe, da se je napravilo iz premoga predmet luksusa, katerega si ne more vsakdo privoščiti.)

CESTNI BOJI V BELFASTU

Enajst ubitih in na ducate ranjenih. Bombardiranje kar. Najhujši dan v zgodovini mesta.

Belfast, Irsko, 1. junija. — Belfast je ravno preživel najhujših štiri in dvajset ur terorizma v celi svoji precej viharini zgodovini. Malo pred popoldne je znašel se znam mrvih enajst ljudi. Na ducate nadaljnjih je bilo ranjenih. Streljanje je bilo neprestano in številne poulične kare se je bombardiralo.

London, Anglija, 1. junija. — Sir James Craig, ulsterski ministriški predsednik, ki je dospel danes iz Belfasta, da se posvetoje s kolonialnim tajnikom Churchillom ter drugimi člani angleškega kabineta, je baje naprosil angleško vlado, naj prične z ofenzivo proti irskim republikanskim četam ob celi ulsterski meji.

Pretinja, da se iznova navali na južno Irsko, je napotila nasprotujoče si stranke v Dublinu, da so izdelale nov načrt za miroljubne volitve, a svarilo ni povzročilo nikakega prekinjenja sovražnosti v Belfastu.

Po ustrelitvi dveh specialnih policistov je bilo slišati močno streljanje na obširnem ozemlju, ravno ko so se delavci vračali proti domu.

Prišlo je do več spopadov med policije ter posameznimi ostrostreli. Izbruhnilo je tudi več požarov, ki so bili vsi zanetani.

Neka bomba, ki je bila vržena na neko poplično karo na Shank-hill cesti, je ranila več ljudi.

Najbolj resno streljanje se je pripetilo, dočim so bile ceste polne ljudi. Streljanje je trajalo več kot eno uro.

Irski republikanski parlament se je odgodil do 16. junija.

UGODNO ZA ŽIDE.

Washington, D. C., 1. junija. — Komitej za inozemske zadeve v poslanski zbornici je ugodno poročal o resoluciji, ki se tiče ustanovitve samostojne židovske države v Palestini. (Židje nimajo ničesar več lakati v Palestini, ker bivajo tam že dva tisoč let povsem drugačni ljudje, ki nočejo ničesar vedeti o poljskih in ruskih židih.)

POSOJILO ZA NEMČIJO.

Pariz, Francija, 1. junija. — Tukaj zbrani mednarodni bankirji se posvetojejo glede posojila, katero naj bi se dovolilo Nemčiji. Glasi se, da bo znašala svota eno milijardo ali tisoč milijonov dolarjev.

POLOŽAJ V PREMOMARSKI STAVKI

HOOVER JE PREVZEL ODGOVORNOST V PREMOMARSKI KRIZI. — REKEL JE NEUNIJSKIM PROIZVAJALCEM, DA JIH NE PROSI, NAJ LOMIJO POSTAVO. — V NEW YORKU JE BIL USTANOVLJEN NOV KOMITEJ, KI BO SKUŠAL POSPEŠITI URAVNAVO V STAVKI ANTRACIT. PREMOMARJEV

Washington, D. C., 1. junija. — Jaz nisem eden tistih, ki se boje skočiti v gorečo hišo ter odnesti iz nje nekaj pohištva, — je rekel trgovski tajnik Hoover večsto ne-unijskim premogarskim delojalcelem, ko je eden izmed njih livgnil vprašanje, če jih ne bo njegov najnovejši načrt, kako ohraniti cene premoga na nižini, tekom stavke unijskih premogarjev spravljen v nevarnost, da se jih zasleduje na temelju Shermanove protitruštne postave.

Dotavil je: — Jaz prevzamem odgovornost na svoj lastni hrbet, da rečem, kaj je primerna cena ter prosim vsakega operatorja posamič, naj e drži te cene. To je zadeva med njim in menoj.

— Jaz ne prosim nikogar, naj nekaj kar ga bo spravilo v nasprotje s postavo.

— V sili takega značaja morate vedeti odgovornost in rodstvo ter reči, kaj je primerno. Jaz ne vrjamem, da bi mogel kakovek prevzeti kak javni urad, dokler ni pripravljen prevzeti odgovornost v kaki sili.

— Vprašanje, ki pride v poštev tukaj, je zavarovati javnost pred izgubami, ki bi znašale od petnajst do dvajset milijonov dolarjev na teden ter preprečiti profitstvo.

Načrt tajnika Hooverja določa poseben komitej petih, ki naj bi stal tajniku na strani ter mu pomagal določiti, kaj se primerne cene v različnih proizvajajočih premogarskih poljih.

Okrajni komiteji bodo poročali tajniku Hooverju o katerikoli neprimerni ceni v njih okrajih ter nastopili v njegovem imenu, da preprečijo nadaljnih obstoj takih neprimernih, krivičnih cen.

New York, 1. junija. — Novo organizirano civilno zastopstvo, ki nosi ime Javni komitej glede premogarske stavke, bo skušalo posredovati v vrščih se pogajanjih glede nove plačilne lestvice za antracitne premogarje. Ta pogajanja niso dosedaj že dovedla do ničesar in nova organizacija bo skušala pospešiti njih potek in zaključek.

Ta komitej je organizirala Liga za industrialno demokracijo, ki ima svoj glavni stan v New Yorku. Ta komitej je poslal povabila na člane podkomiteja antracitnih delodajalec in premogarjev, naj se vdeležijo prvega seštanka komiteja, ki se bo vršil danes.

Premogarji so obvestili komitej, da bodo navzoči Filip Murray, mednarodni podpredsednik United Mine Workers of America in najstarejši unijski član, ki je na sedanjih konferenci; William Brennan iz Seranton, Pa., predsednik okraja št. 1; Tomaž Kennedy iz Hazeltona, Pa., okraj 7 in Krist Golden iz Shamokin, Pa., okraj 9 ki so sprejeli povabilo na konferenco. V glavnem stanu delodajalec v hotelu Pennsylvania se je ugotovilo, da delodajaleci bodo zastopani na konferenci (!) Mr. Kennedy, ki je poslujoči načelnik plačilnega komiteja premogarjev, je sprejel povabilo na sestanek na svojem domu v Hazeltonu ter takoj objavil, da so premogarji pripravljene sodelovati z novim komitejem.

IZLET V JUGOSLAVIJO.

Zadnji čas je za onega, ki namerava v stari kraj, in hoče imeti vse udobnosti na izletniškem parniku "Paris", da se javi.

Parnik "Paris" odpluje iz New Yorka 14. junija in 24. bomo že vsak na svojem domu.

Francoska družba mi je zagotovila vse mogoče udobnosti za izletnike v tretjem razredu na parniku "Paris" in tudi onkraj po železnici. Parnik "Paris" je največji parnik francoske družbe in je najmoderneje urejen.

Čimveč nas bo, tem prijetnejše bo, zato ne odlašajte, da ne bo pozno. Okrog sto se jih je do zdaj že javilo.

L. Benedik.

— Mi spoznavamo, da je treba zavarovati interese javnosti, — je rekel. — Mi smo zainteresirani pri tem, da se cene premoga skrči in premogarji niso mnenja, da bi cene premoga skočile, tudi če bi delodajalec ugodili njih zahteve.

Delodajalec sestavljajo sedaj svoj odgovor na izjavo premogarjev, da ne sprejmejo njih protipredlogov in glede povišanja plače za 21 odstotkov kot zahtevajo to premogarji. Ta svoj odgovor bodo predložili na konferenci, ki se bo vršila z zastopniki premogarjev v Union League Klubu. Kot se glasi bodo delodajaleci informirali premogarje, da je ob sedanjem času nemogoče vsako razmišljanje o njih zahtevi za povišanje plače za 21 odstotkov ali katerokoli povišanje premogarskih plač.

ANGLEŽI PROTI DOGOVORU Z IRSKO.

London, Anglija, 31. maja. — Kolonialni tajnik Winston Spencer Churchill je trdil danes v poslanski zbornici, da pomenja dogovor, ki je bil sklenjen v soboto med političnimi strankami v južni Irski, direkten udarec proti določbam irsko-angleške pogodbe.

MASAKRIRANJE GRKOV V MALI AZIJI.

Atene, Grška, 1. junija. — Sto in osem in šestdeset grških odličnjakov so prišli in masakrirali v Mali Aziji turški nacionalisti, — soglasno z izjavo grškega ministra za zunanje zadeve, Beliazajaja.

Grška narodna skupščina je sprejela resolucijo, v kateri se protestira pri zavezniških silah proti neprestanemu pobijanju grških kristijanov od strani Turkov.

PKVI ŽENSKI SODNIK V MEHIKI.

Washington, D. C., 1. junija. — Mehiko poslaništvo je dobilo danes sporočilo, da je bila prva ženska izvoljena sodnikom in sicer v San Luis Potosi, glavnem mestu države istega imena.

Senjora Dolores Arriga de Buck je bila izvoljena enim izmed sodnikov najvišjega sodišča v državi.

POZOR!

Sorodnike in znance je zopet mogoče dobiti iz starega kraja, ker je bila (triprocentna kvota) tozadavna potava podaljšana za nadaljni dve leti. Dobiti sorodnike in znance iz kraja imajo prednost ameriški državljani in oni, ki imajo prvi papir. Kdor želi dobiti koga iz starega kraja, naj nam piše za pojasnilo; točna in solidna postrežba jamčena.

FRANK SAKSER STATE BANK
82 Cortlandt Street : New York

(Advertisement)

“GLAS NARODA”

(SLOVENIAN DAILY)

Owned and Published by
Slovenian Publishing Company
(A Corporation)
FRANK SAKSER, President   **LOUIS BENEDIK, Treasurer**
Place of Business of the Corporation and Address of Above Officers:
88 Cortlandt Street, Borough of Manhattan, New York City, N. Y.

“Glas Naroda” izhaja vsaki dan izvenem nedelji in praznikom.
Za celo leto velja list za Ameriko   Za New York za celo leto \$7.00
in Canada ..... \$8.00   za pol leta \$3.50
Za pol leta ..... \$3.00   Za inozemstvo za celo leto \$7.00
Za četrt leta ..... \$1.50   za pol leta \$3.50

GLAS NARODA
(Voice of the People)
Published Every Day Except Sundays and Holidays.
Subscription Yearly \$6.50

Advertisements on Agreement.

Dopisni bres podpis in osebnosti se ne prebrujejo. Denar naj se blagovni po-
klijati po Money Order. Pri spremembi kraja naročnikov prosimo, da se nam
tudi prejajo bivalec naznani, da hitreje najdemo naslovca.

GLAS NARODA
88 Cortlandt Street, Borough of Manhattan, New York, N. Y.
Telephone: Cortlandt 2878

VOLITVE NA OGRSKEM.

Drugi in zadnji del volitev za madžarsko poslansko zbornico, ki so se pričele v nedeljo, je bil završen v četrtek.

Koalicija, ki podpira vlado regenta Horthy-ja ter ministrskega predsednika Bethlena.

Od eno in osemdeset okrajev, ki so volili v nedeljo, jih je v vladnem taboru štiri in sedemdeset, dočim so dobili legitimisti dva in liberalni socialisti pet.

To naj bo nauk za one, ki mislijo, da se ne more Amerika ničesar naučiti od starega sveta. Potom skrbnega študija madžarskih metod bi se dalo preprečiti vznemirljive pojave kot jih je bilo opaziti pri primarnih volitvah v Pennsylvaniji in Indiani.

Takozvana ustavodajna madžarska skupščina, ki se je razšla aprila meseca, ne da bi uveljavila kako ustavo, je bila izvoljena koncem leta 1919, po strmo-glavljenju boljševiške vlade Bela Kuna. Na nasvet za-vezniških vlad so volitve za to zbornico vršile na temelju splošne volilne pravice in volitev se je vdeležilo nekako tri milijone in pol volivcev. Najmočnejši element v vladnem bloku je bila takozvana stranka malih kmetov, čeprav se je precej razpravljalo o majhnem obsegu farm voditeljev te stranke. Bila pa je to bolj zmerna stranka kot ostale v koaliciji ter se je zavzemala za uravnavo dinastičnega vprašanja potom prostih volitev.

Opozicija je obstajala iz dveh skupin. — habsburških legitimistov na desni in takih liberalnih ali socialističnih elementov, ki so preživeli “izčiščenje” javnega življenja tekom silne reakcije proti ekscesom boljševizma.

Iz vzrokov, katerih ni mogoče tukaj na široko raz-preti pa je vlada tekom pretekle zime sklenila postavi na mesto splošnih volitev sistem, “ki odgovarja sedanjim razmeram” kot se glasi v vladni izjavi.

Nova volilna postava ni bila predložena poslanski zbornici dosti pravočasno, da bi bila sprejeta. Kljub temu pa jo je vlada uveljavila in komitej sodnikov, imenovan od vlade, da določi, če bi bilo to postavno, je podal zadovoljiv odgovor.

Potom te postave se je število volilcev skrčilo od 3,500,000 na 2,500,000. Možki volilci morajo biti stari štiri in dvajset let ter so morali vsaj štiri leta zahajati v šole. Ženske ne morejo voliti, dokler ne dosežejo starost tridesetih let, z izjemo profesionalnih žensk, mater treh otrok, absolvirank vseučilišč in gimnazij ter žena ljudi, ki so dovršili vseučilišče.

Razventega se je v poljedelskih okrajih, ki pred-stavljajo tri četrtine volilnih okrajev in kjer sta upliv in moč stare aristokracije zelo velika, odpravilo tajno glasovanje.

Volilec mora vstati pred množico ljudi ter objaviti svojo izbiro z besedo. Soglasno s pristaši vlade je to po-stopanje uveljavljeno v glavnem v namenu, da se od-pravi nevarnosti korupcije ter pospeši politično vzgojo volilcev. Konečno pa so bile volitve določene na dva različna dneva in vzrok, katerega se je navedlo za to se glasi, da je premalo vojakov in policije, da bi zajam-čila red na volilnih prostorih, kar bi ne bilo mogoče, če bi se volitve vršile povsod istega dne. V splošnem reče-no se je treba naravnost čuditi, da je dobila opozicija sploh kak sedež. Republikanski kongresni kampanjski komitej mora naravnost zavidati grofa Bethlena.

Vladni blok je imel najbrž na svoji strani večino volilcev, a njegov voditelj so bili očitno trdni v svo-jem sklepu, da se ne izpostavijo nikakim slučajem ali presenečenjem. Naj je dejanska moč liberalnih in socia-lističnih elementov taka ali taka, neumnost bi bilo dom-nevati, da so legitimisti dosti močni, da si pridobijo dva sedeža izmed osemdesetih. Eden teh sedežev je bil dob-ljen od grofa Albert Apponyi-ja, kojega ugled je prepri-čil vsako resno opozicijo v njegovem okraju.

Nova madžarska poslanska zbornica bo imela nalogo sprejeti novo ustavo in najbrž izvoliti tudi novega kralja.

Vse, kar je bilo le mogoče, je bilo storjeno, da so bi-li le pravi ljudje izbrani za to častljivo nalogo.

Dopisi.

Hostetter, Pa.

Minulo je že par tednov, odkar se nisem oglašil. V tem času je bilo že dosti izprememb. Kot sem zadnjič sporočil javnosti, smo na stavki in vedno z večjim uspehom napredujemo. Narod se nam pri-družuje in upam, da ne bo dolgo, ko bo prišlo tudi ostalim na mi-sel, da so bili v zmoti, ker se niso nam pridružili prvi dan. Resnica je, da je še dosti takih petolizev, ki si mislijo, če se jaz gospodu bossu ali superintendentu zame-rim, ne bom nikdar več črnega de-manta kopal v tem ali drugem ro-vu. Ali, dragi trpin, v zmoti si. Misli si moraš, da tisti gospodje ne bodo prevzeli tvojega dela, te-be pa postavili za superintendenta. No, no, sam si moraš misliti, če si zdravega razuma, zakaj kom-panije danes zapravljajo milijone, samo da bi delavec trpin ostal še nadalje njih suženj. Le glej, ko-liko imajo tistih “blue jacket men”. Oni imajo po \$10 na dan in hrano, zraven pa še gleda, kdaj boš ti trpin stopil iz svojega stanovanja, da ti jih bo naštel po grbi. Pred kratkim so šli domov po cesti trije možaki štrajkarji, kar skočijo ven izza ene ograje trije pretepači in meni nič tebi nič prično udrihati po glavah ter jih zbili precej nevarno. To ni sa-mo en slučaj. Vidiš, dragi trpin, danes imaš priliko, da se tega zla otreseš, in ta prilika je, da se pri-družiš nam in se bojuješ z nami do končnega cilja. Če greš danes na delo, pred teboj in za teboj stoji oboženo do zob in te vleče v rov. Ali ti ni težko, ko moraš delati kot suženj v starih časih?

In glej, kaj se je pripetilo tu blizu! Nek premoregovar je stal eno leto brez dela in ko se je približe-vala stavka, so takoj začeli delati s polno paro in delajo še sedaj. Ne hodi zadnji, si je mislil tisti, ki je že tam v grudi. Delal je z vso silo, 14 vozovčev sta nameta-la, kar je blizu 50 ton, in hotel je še enega. Položil je ček v vagon, prijel za lopato ter si mislil: še en kos kruha bom pojedel drug-imi. Ali prilika mu ni bila dana. Zgrudil se je mrtev na tla kot bi strela počila v njega. Kaj mu da-nes pomaga? Misli je lomiti dru-gim, pa je bilo ravno obratno. Ta oseba je bila hrvatskega rodu in ta slučaj se je zgodil 29. maja v Whitney. Ko bi oni stal na strani delavca, bi se lahko danes hodil zdrav in vesel. Ker mu je bilo pa včasih veselje, v času stavke dru-gim kruh od ust trgati, pa še sam ni dočakal, da bi ga jedel. Imel je premog pred očmi in tudi na pre-mogu je sklonil svoje sramotno delo. Vidite, tako se godi s ta-kimi, ki mislijo, da bodo v času stavke obogateli. Bil je tudi v društvu, ker pa ni držal kot je obljubil, ko je v društvo stopil, ga tudi mi ne moremo poznati za so-brata. Poslali smo šest takih, kot je bil on sam, da ga spremljajo k zadnjemu počitku, drugi pa lepo doma sedimo. Vsak si mora misliti, da stavkar ne more iti na pogreb za stavkolomilec.

Pozdrav vsem zavednim rudar-jem širom Združenih držav.

Stavkar.

Sheffield, Pa.

Tukaj ni nobene Slovene raz-en mene. Tukaj so takorekoč sa-mi Slovaki. Jaz ne vem, kaj je mene prineslo sem. Dela se še ne-kaj, ali zaslužek je majhen, da se komaj preživim. Tukaj so tri stro-jarne (tanneries); dve delata, ena pa stoji. Tu sta tudi dve žagi (saw mills); dela se 10 ur za dva in pol dolarja na dan. Za vse bi bilo dobro, samo jaz se ne strin-jam s tukajšnjimi Slovaki, ker verujejo preveč črnoblačniku, ki jim obljublja nebesa.

Pozdrav vsem čitateljem in oi-tateljicam Glasa Naroda.

Naročnik.

Claridge, Pa.

Ne bom mnogo pisaril, ker kar je pri nas bolj posebnega, so že drugi poročali. Hvala Bogu, naj-e-tvev imamo zmiraj manj. Dan za dnem zapuščajo rove. Prihajajo seveda zmiraj še novi, ampak ne v tako obilnem številu, kot so se družbe nadejale, kar kaže, da je le malo takega materiala danes na trgu. Od blizu ga namreč ni do-biti, od daleč se pa jim ne spla-ča k nam srečo hoditi iskati.

30. maja (Decoration day) smo priredili lépo parado, ki je prav lépo uspela. Vdeležba je bila veli-

kanska. Skoraj bi rekel, da toliko ljudi okolica še nikdar videla ni kot letos na ta dan. Šerif je bil sicer prepovedal vsako parado, toda štrajkarji se niso na njegov ugovor ozirali, posebno pa, ker je škvajer ali sodnik pri nas do-volil, rekoč, da naj gremo kamor hočemo, ker na tak dan, ko je narodni praznik, nas nima nihče pravice ustavljati. In res, nikdo nas ni nadlegoval, in kar je pa bilo tistih stražarjev, ni bilo videti no-benega, najbrže so se poskrili ter nas ogledobali izza kotov skozi špranje.

Kar je pa z nami drugače, mora-mo povedati, da do sedaj smo imeli pri boljših ljudeh, katerim ni treba garati pod zemljo in si tam iskati svojega kruha prav malo ali nič ugleda, ker imajo na- navadno za delomrzneže ali lenu-že. Tako je vsa javnost in tako imenovani biznesmani od premož-nega štacurnarja do zadnjega sna-žileca čevljev vse proti nam. Mi vemo in tudi vidimo, kako se nas postrani pogleduje, češ: “Kaj je treba tam zdravim in močnim lju-dem tega pohajkovanja? Delat naj gredo!” Mi bomo že šli, ko bo čas zato, ampak ne prej. Vedeli bomo pa tudi se s temi ljudmi po-meniti, ko bo ta kriza končana. Vidijo pa že sedaj, da kljub vsem mogočim in nemogočim bo prišla vseeno zmaga na našo stran. Za-to že sumijo nekaj, kar je znak, da se že nam tu in tam dobrika-jo kot lisica pri svojih mladičih, ko jim prinese lepo kokoš.

Naj zastopuje ta mali dopis za danes, morda napišemo prihod-njič kaj več. Želeli bi, da bi mo-gli prav kmalu poročati o koncu štrajka in zmagi premoregovarjev.

Stavkar.

Jugoslavia irredenta.

Zveza slovenskih županstev na Goriskem

je nastopila v obrambo pravice in koristi, ki jih je poklicana varo-vati proti sklepu deželnega sodi-šča v Trstu, s katerim se v trža-ških sodnih uradih popolnoma iz-ključuje raba slovenskega in hr-vatskega jezika, ter je poslala po-slanski zbornici v Rimu, minist-rskemu predsedniku, ministru za pravosodje, osrednjemu uradu za nove pokrajine, generalnemu ci-vilnemu komisarjatu in deželne-mu sodišču v Trstu energičen pro-test proti omenjenemu sklepu de-želnega sodišča v Trstu. Po ob-širni motivaciji zahteva Zveza slo-venskih županstev: 1. naj se ta-kaj prizna javno absolutna neza-konitost in neveljavnost sklepa deželnega sodišča v Trstu gledé jezikovnega vprašanja in naj se podelijo strogi ukazi za točno iz-vrševanje predpisov, ki se veljajo za to stvarino; 2. naj se nenudo-ma preskrbi, da bodo jezikovne pravice italijanskih državljanov slovenske narodnosti spoštovane vsaj toliko, da bodo mogli rabiti svoj jezik nasproti oblastvom, zlasti sodnim, in dobiti od njih tudi uradne odgovore v istem je-ziku; 3. naj se jezikovno vpraša-nje spravi takoj na pot pravilne rešitve potom primernih zakon-skih predpisov, ki naj jih ustavno pristojni faktorji izdelajo na pod-lagi poglobljenega proučanja vprašanja, ne da bi se ne zasli-sali zastopniki neposredno priza-detega prebivalstva.

Deželna in občinska avtonomija v Julijski Benetiji.

Na seji deželne svetovalne ko-nisije, katere se je vdeležilo po-leg slovenskega, od vlade imeno-vanega člana tudi vseh pet slo-venskih poslancev, je po daljši razpravi prišlo končno do glosa-vanja glede perečega vprašanja deželni in občinskih avtonomij. Glasovalo se je o dnevnem redu, predloženem proti avtonomijam, o Pettarinovem za avtonomijo in o posredovalnem, ki je v bistvu za uvedbo italijanskega občinske-ga in pokrajinskega zakona, omi-ljenega v avtonomističnem smi-slu. Nasprotniki avtonomij so u-pali, da rešijo vsaj posredovalni dnevni red. Uspeh glasovanja je bil zelo zanimiv: vsi trije dnevni reči so bili odklonjeni, in sicer protiautonomistični s 7 glasovi, posredovalni s 3 in avtonomistič-ni z 2 glasovoma.

Peter Zgaga

V kratkem razdobju so zapri Angleži v Indiji dvajset tisoč ustaških voditeljev.

Angleži mislijo, da so pametni, pa so v gotovem oziru jako ne-umni.

Upora, ki ima na desetstoseč voditeljev, ni mogoče zatreti, ni-ti pokopati.

Delavski voditelj Mooney sedi še vedno v jetnišnici v St. Quen-tinu. Poleg njega je istotako ne-dolžni Billings.

Tudi dozdevna “atentatorja” Sacco in Vanzetti še nista na prostem, kljub temu, da je nju-na nedolžnost izkazana.

Delavci ne vedo, kako oprostiti svoje voditelje.

Za svet naj vprašajo general-nega pravdnika Združenih drž-av. On je brez posebnih komedij oprostil že veliko zločinskih mi-ljonarjev.

Ena sama ženska je govorila resnico, ko je rekla svojemu lju-bimcu: — Ti si prvi možki, ka-terelega sem poljubila.

Ime ji je bilo Eva.

V roke mi je prišla statistika in v nji sem čital:

“Samo troje odstotkov mormon-cev ima več kot eno ženo”.

Ostalih 97 odstotkov je najbrže prišlo do prepričanja, da jim ena žena popolnoma zadostuje.

Trgovci mi je pripovedoval: Imel sem odjemalca, ki je bil iz- vanredno pošten. Vsak račun je sproti plačal na vsako pismo je zadovoljivo odgovoril, svoje usluž-bence je dobro plačal.

— In kaj je žnjim? — sem ga vprašal.

— O nič, faliral je.

New York se nahaja na novi mo-rilni senzaciji.

Miljonar Ward, bivši policijski načelnik v New Rochelle, se je bil pred par tedni zglasil pri sodišču ter povedal, da je ustrelil nekega Petersa za to, ker je od njega iz-siljeval denar.

— Dobro — je reklo sodišče in izpustilo Warda proti varščini na presto.

Ward se vozi lepo v svojem av-tomobilu naokoli, oblasti, državnim pravdniki in advokati si pa belijo glave: Bog ve, za kaj ga je ustrelil? Kaj je dalo umoru povod? Ali je bila ženska vmes, ali ni bilo žens-ke vmes, ali je bil kdo tedaj po-leg, ali ni bilo nikogar?

Ward se pa lepo vozi in se sme-je v pest.

Če bi se kak revež javil polici-ji in ji povedal, da je koga ustrelil, bi ga vprašali zakaj.

Ako bi jim ne hotel odgovoriti, bi se poslužili slavnega “third degree” ter bi s palicami in mrzlo vodo izstrelili iz njega izpoved.

Pri milijonarju je pa seveda dru-gače. Oblasti bodo na svojo roko sestavile ugotovilo, zakaj je stre-ljal.

Potem bodo vprašali Warda če so domneve oblasti resnične. Ako se mu bo posrečilo dokazati, da niso, bo možak oproščen.

Jugoslavanska Katol. Jednota
Ustanovljena 1. 1898   Inkorporirana 1. 1900
GLAVNI URAD v ELY, MINN.

Glavni odbor:
Predsednik: RUDOLF PERDAN, 938 S. 185th St., Cleveland, O.
Podpredsednik: LOUIS BALANT, Box 108, Pearl Ave., Lorain, O.
Tajnik: JOSEPH PISBEK, R. Ely, Minn.
Blagajnik: GEO. L. BROCKICH, Ely, Minn.
Blagajnik nezplačanih smrtin: JOH N MOVERN, 624 N. 2nd Ave., W. Duluth, Minn.

Vrhovni skrbniki:
Dr. JOS. V. GRAHEK, 848 E. Ohio Street, N. S., Pittsburgh, Pa.

Nadzorni odbor:
MOHOR MLADIĆ, 2605 So. Lawrence Ave., Chicago, Ill.
FRANK SKRABEC, 4822 Washington Street, Denver, Colo.

Perolni odbor:
LEONARD SLABODNIK, Box 480, Ely, Minn.
GREGOR J. PORENTA, 2912 Beacon Ave., Seattle, Wash.
FRANK ZORICH, 8217 St. Clair Ave., Cleveland, O.

Edručevalni odbor:
VALENTIN PIRC, 519 Keadow Ave., Rockdale, Joliet, Ill.
PAULINE ERMENO, 539 — 8rd Street, La Salle, Ill.
JOSIP STERLE, 404 E. Mesa Avenue, Pueblo, Colo.
ANTON CELARO, 706 Market Street, Waukegan, Ill.

Jednotno uradno glasilo: “Glas Naroda”

Vse stvari tiskajo se uradnih zadev kakor tudi denarne pošilja-tvo naj se pošiljajo na glavnega tajnika. Vse pritožbe naj se pošilja na predsednika porotnega odbora. Prošnje za sprejem novih članov in bolniška spričevala naj se pošilja na vrhovnega zdravnika.

Jugoslavanska Katoliška Jednota se priporoča vsem Jugoslovanom na obilno pristop. Kdor želi postati član te organizacije, naj se zglasti tajniku bližnjega društva J. S. E. J. Za ustanovitev novih društev se pa obrnite na gl. tajnika. Nove društvo se lahko ustanovi s 8 člani ali članicami.

Iz Jugoslavije.

Proti izhodu Jadranske železnice v Kleku.

Iz Beograda poročajo: Med nar-te Jadranske železnice se naha-ja tudi eden z izhodom na morje v Kleku. Ker se temu načrtu z-merodajnih strani posveča velika pažnja je poslala splitska občina ministrskemu predsedniku in me-rodajnim faktorjem brzojav, v katerem opozarja na nepraktič-nost in nemožnost izgradnje luke v Kleku ter pravi, da bi bil to atentat na interese vsega dalma-tinskega Primorja ter na interese prometa in trgovine ter razpisa-vanje bajnih svet za najtežje iz-vedljiva pristaniška dela. Podob-ten brzojav je odposlala tudi splitska trgovinska in obrtna zbornica.

Ameriška pomoč za popravo sol v Srbiji.

Kakor poročajo iz Beograda, je ameriška misija izročila minist-rstvu prosvete znesek 190,000 di-narjev, ki naj se razdeli med šols-ke odbore v južni Srbiji za po-pravo vsled vojne poškodovanih šolskih poslopj.

Defraudacija državnega denarja.

Sarajevska policija je aretirala računsko uradnika pri tamkaj-snji pokrajinski upravi I. Ivko-viča, ki je poveril nad 100,000 krun uradnega denarja. Svojim intimnim prijateljem je nakazo-val velike zneske, katere je pripi-sal vedno šele tedaj, ko je nakaz-ne pole že podpisal njegov šef. Te zneske so si potem razdelili. Ivko-vičevim manipulacijam so prišli na sled ter ga djali pod ključ.

Akcija omladine v Sarajevu za rusko deco.

Sarajevsko časopisje poroča, da je akcija nabiranja prispevkov za rusko deco, ki je bila organi-zirana za veliki petek, prilično je slabo izpadla. Nato je omladina sama vzela stvar v svoje roke. Tako je omladina “Nove Otadž-bine” sama zbrala dosedaj nad 15,000 krun, a vodi še vedno ener-gično akcijo v tem pogledu.

Ruski emigranti v Jugoslaviji.

Beograjski list “Politika” ob-javlja zanimive statistične podat-ke o ruskih emigrantih v Jugo-slaviji. Perečatualno odpade na Srbijo 25% ruskih emigrantov, na Vojvodino 20%, na Bosno in Her-cegovino 15%, na Hrvatsko, Dal-macijo in Črno goro 6—10%, na Slovenijo in Slavonijo le po 5%. Med emigranti je 4074 otrok, 11 tisoč možkih, in sicer 1800 dja-kov in 1702 invalida, 4822 žensk, med temi 2180 deklet.

Nova tvornica likerjev v Osijeku.

Zadraska tvornica likerjev v Lux-ardi je zaprosila mestno pogla-varstvo v Osijeku za odstop zem-ljišča, na katerem bi zgradila tvornico za likerje.

Represalije proti Madžarski.

Dvajset madžarskih rodbin, ki so opitarale za Madžarsko, je bilo glasom beograjske “Politike” te dni poslanih preko jugoslovan-ske meje na Madžarsko, kar se sna-tara kot pričetek represalij Jugo-slavije proti Madžarski radi pre-ganjanja tamkajšnjega jugoslo-vaanskega življa.

ŠTEDENJE KOT IZDATEK

Katero pot gre Vaš denar?

PRORAČUN VAŠIH PREJEMKOV IN IZDATKOV VAM BO POVEDAL TO V NAPELJI

Prihraniti denar ni tako težavno, ako se ve na kateri način. Izkušnja je dokaza-la, da postava štedenje čisto lahko in umevno, ako se preračuna načrt za izdaje svojih do-hodkov, brez osira na to kako žali so, ali kako občutni so odbitki na istih.

Ako smo toraj dosegli stališče, pri katerem smatramo naše prihranke kot rečno po-stavko naših izdatkov, v tem da položimo za prihranek določeni znesek na stran tako si-gurno in skrbno kakor ga bi dolgovali mesarju namesto samemu sebi — potem je vpra-sanje rešeno.

DAJTE NAM PRILIKO RAZLOŽITI VAM NAČIN, KI BI BIL NAJBOLJ PRIMEREN VAŠIM POTREBAM.

FRANK SAKSER STATE BANK
Glavno zastopstvo
Jadranske Banke
82 Cortlandt Street — — New York, N. Y.

Izgubljeni rovi Amerike.

Najmanj polovica takozvanih "mineros" v Peru goji največja upanja, da bodo zopet našli slavni Salcedo srebrni rudnik. Pred kratkim ka je našel neki ameriški prospektor, ki pa je našel svojo smrt radi tega razkritja in natančna pozicija rova je zopet izgubljena. Indijanci v Peru se prav do današnjega dne zavedajo obstoja številnih bogatih rudnikov, kojih položaja pa ne bodo nidar razkrili belim in mesticem. Oni pričakujejo željno dne, do bodo zopet mogli stri svoje lastne dežele in ko se bo oživilo slavo starega Inca cesarstva. Natančni položaj Salcedo rudnika spada med te skrivnosti Indijancev, čeprav jim je pred nedavnim časom iztrgal to skrivnost pogumni Amerikaneec.

Salcedo rudnik ni nikaka bajka. V sedemnajstem stoletju je napravil ta rudnik nekega ubogega Španca, po imenu Don Jose, najbogatejšim človekom v Peru. Mati neke lepe indijanske deklice, s katero se je Salcedo poročil, mu je v svoji hvaležnosti pokazala natančni položaj nekega bogatega srebrnega rudnika, katerega se je obratovalo v časih Incev. Salcedo je postal tako hitro bogat, da je vzbudil s svojim bogastvom zavist podkralja, ki ga je dal aretirati radi veleizdaje ter obsodil na smrt. Salcedo je prosil, naj se pošlje njegove dokumente v Madrid. Ponudil je podkralju, po eno srebrno palico na dan. Ker je trajalo potovanje iz Calao na Špansko v onih dneh od dvarajst do štirinajstih mesecev, si človek lahko predstavlja velikansko bogastvo tega lastnika srebrnega rova. Podkralj pa je dal Salceda obestiti ter odposlal uradnike, da se polaste srebrnega rudnika.

Rudnik se nahaja v bližini Cerro de Layacota, več dni potovanja iz peruvijskega glavnega mesta ter sredi divjih Kordiljer. Ko je dospela ekspedicija na dotično mesto, so bili vsi sledovi rudnika izbrisani. Indijanska tašča Salceda je pohitela s svojimi prijatelji naprej in slednji so preplavili rov z vodo ter uničili vse sledove rudnika na tako uspešen način, da je bilo nemogoče najti uhod v rov. Več Indijancev se je mučilo, a nikdo ni hotel izdati skrivnosti, ki je obstajala nato skozi več kot dva stoletja.

Pred nedavnim časom je pričel neki ameriški prospektor, ki je preiskal tradicije in dejstva, s operacijami na svojo lastno pest. Zadel je na zapečateni usta rova v dotični bližini ter razkril rov sam. Ko je zopet prišel na površje, ves žejan, izmučen ter napol blazen od veselja, so mu ponudili Indijanci, ki so ga spremljali, čašo Mate čaja, katero je hvaležno sprejel. Par minut pozneje je zbolel in prepihan, da se ga je zastrupilo, je sedel na konja ter odjahal v galopu proti najbližji naselbini belih mož, ki se je nahajala nekako dvanajst milj proč. Tam je povedal kaj se je zgodilo ter natančno opisal položaj Salcedo rova. Naslednjega jutra pa je umrl.

Takoj se je storilo potrebne korake, da se zasledi to novo Golconde. Ko pa so prišli beli ljudje na dotično mesto, so vsi znaki rova in rudnika izginiti. Ničesar drugega ni bilo videti kot puste in prazne skale.

Romantika neke druge vrste je spojena s starimi rovi, katere so v večini slučajev obratovali Azteki, Mayas in druga indijanska plemena skozi stoletja predno so stopili Evropejci na ameriški tla. Odlična primera te vrste je ona starodavna Tiopa rova. Soglasno s poročili je bil ta rov tako bogat na zlato rudi, da je bila vinska čaša nekega španskega škofa zbita iz enega samega kosa zlata. Pred nekaj leti je našel neki človek iz Brooklyna, ki se je nahajal na lovu v bližini Chihuahua star rov, kojega usta so bila zaprta pred številnimi generacijami. Tradicija je trdila, da so rov opustili Španci radi izgub, katere so pretrpeli iz rok Apačev in drugih indijanskih plemen. Tradicija se je izkazala kot popolnoma pravilna.

Še bogatejše razkritje je bilo ono nekega prospektorja, ki je po letih neuspešnega iskanja sklenil pričeti z delom na nekem kupu "izrabljenih" skal na mehiški strani Rio Grande. Ta kup je ležal tam tako dolgo, da ni nikdo ničesar vedel o njem in številni so bili menja, da so to le odpadki, ki so padli s hribov vsled upliva vetra in nalivov. Uporabilo se je dinamit za razstrelitev tega zidu. Nato je našel tunel, katerega so par korakov naprej zapirala vrata iz debelih hlodov. Ta vrata je razbil ter našel nato rov, ki je vodil približno petsto čevljev v gršč le najbogatejšemu skladu dragocene rude kar se jih je našlo v zadnjem času. Revolucija ali invazija Apačev je najbrž napotila lastnike rova, da so ga opustili in z značilno prebrisanostjo onega časa so Španci zaprli rov ter pustili kot vidno znamenje le kup razbitih skal.

Nikjer ni bila mikavnost dragocenih kovin tako velika kot v zlato proizvajajočih pokrajinah Severne Amerike. Kljub nevarnostim, skrajnim neprivikam ter zapuščenosti ozemlja so neštene tisočih pobitih tjakaj, da iščejo zlato. Številne so romantične povesti o Jukon zlatih poljih in navesti hočemo le eno primero.

V prvotnih dneh se je iskalo predvsem v aluvijalnih skladih, iz katerih so Indijanci v pričetku devetnajstega stoletja dobivali zlati prah, katerega so prodajali lovcom Hudson Bay kompaniji in drugim.

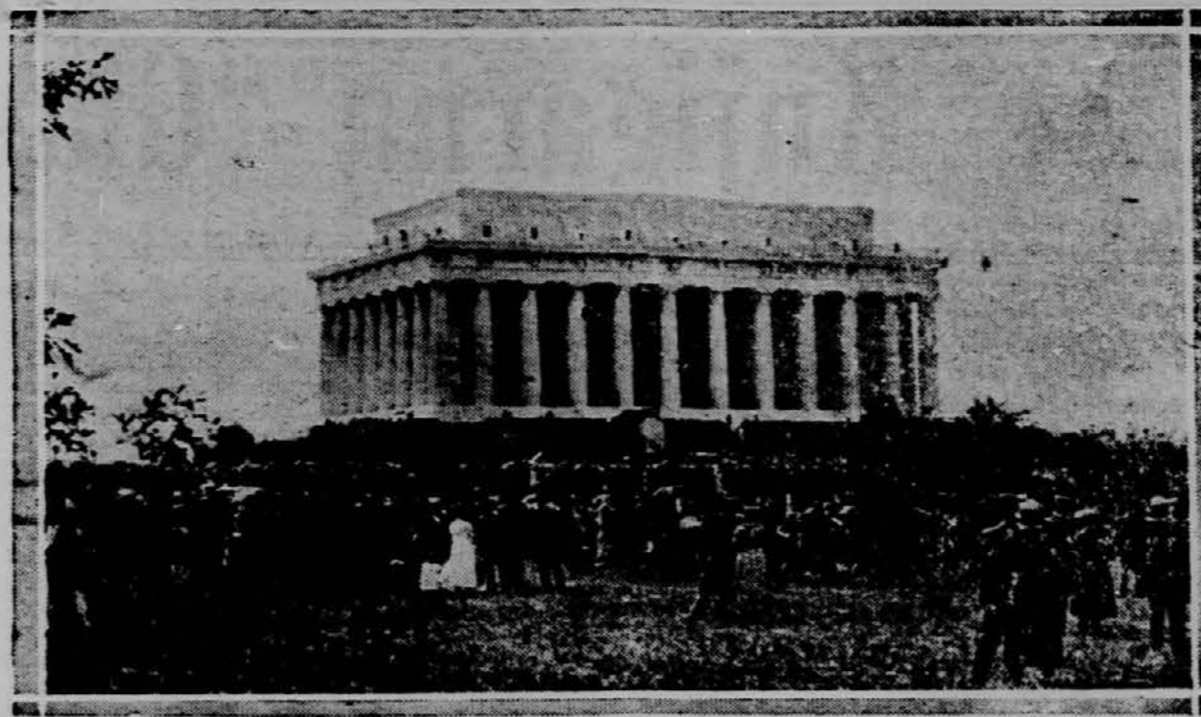
Nekega jutra je rekel nekem propalemt prospektorju, Joe Carverju, ki je kampiral z nekim indijanskim spremljevalcem, ta njegov spremljevalec, da vidi na skali, nahajajoči se v bližini blesk, povzročeno od jutranjega solca. Tedaj pa se je Indijaneec tudi spomnil, da so njegovi pradedje imenovali dotične skale "skale zlata". Carver je takoj pričel iskati. On ni le našel neizmerne množine zlata, ki se je nabrala v teku stoletij na dnu majhne reke, tekoče po skali, temveč tudi bogate žile zlata v skalah samih. Umrl je kot multimilijonar.

Bolj čudovita kot vsaka povest so resnična dejstva, ki se tičejo nadaljnje prospektorja, Charles McLeoda iz Edmonzona. Ko je vodil neko ekspedicijo zlatoskalcev skozi pustine severozapadnega dela British Columbijce, ni le zadel na kosti svojih dveh izgubljenih bratov, temveč tudi na skale zlatonosnega kremenca, ki so napravila iz njega enega izmed "zlatih kraljev".

V neki noči, ko je kampiral s svojo družbo, je našel McLeod sledove nekega starega taboriškega ognja in v svoji radovednosti je pričel brskati med pepelom in ogorki. Pri tem pa je zadel na napol ogorelo vejo, ki je nosila napis "maja 1906". Poleg tega pa so bile pričetne črke imen njegovih dveh bratov, katere se je pogrešalo že skozi leta. Pozneje je našel dva okostnjaka pod nekim drevesom, nedaleč od mesta, kjer je gorel ogenj. V nekoliko razdalji od okostnjakov pa je našel uro, katero je spoznal kot lastnino svojega brata Franka.

Nato je temeljito preiskal drevesa v bližini, da zasli nadaljnja znamenja. Našel je deblo, na katerem so bile vrezane črke, ki pa so bile že skoro izbrisane vsled upliva let in vremena. Kljub temu pa se mu je takoj zdelo, da je mogoče odvisna njegova sreča od razrešenja pomena teh črk.

Po dolgem studiranju je dognal, da gre za neki rov, ki se mora nahajati v bližini. Prospektorji so se takoj razkropili po celi okolici in McLeodu samemu se je posrečilo najti rov, ki je bil očitno izkopan kakih osem ali devet let nazaj. Ta rov se je izkazal kot zlatonosni in McLeod je postal bogataš preko noči. Njegovim pravcem so ugovarjali sicer nekateri Indijanci, živeči v bližini, a končno so oblasti odločile v prilog McLeoda.

V SPOMIN NESMRTNEMU LINCOLNU.

Na Decoration Day so posvetili spominu nesmrtnega Lincolna krasen spomenik, ki ga vidite na sliki. Na stotisoče ljudi je pohite lo ob tej priliki v Washington. Slavnostni govor je imel predsednik Harding.

Kdor se je nahajal v rudniških okrajih južno-zapadnega Oregona pred par leti, se gotovo spominja "Crazy Dutchmana", malega Nemea, ki je prišel le redkokedaj v taborišča rudarjev pač pa se potikal po gozdevih ter opazoval operacije drugih na pazljiv način. Pred leti je bil močan in zdrav mlad mož, ki je prespektiral z nekim tovarišem po jugozapadu. Indijanci so presenetili oba in njegov tovariš je bil ubit. Njemu se je posrečilo uiti in prišel je do Rogue River, še vedno noseč s seboj v vreči par kosov svoje zlato noseče rude, katero je našel. Nekako dvanajst mesecev pozneje se je vrnil v Oregon s tolikim denarjem, da se je lahko založil z vsem potrebnim, da zopet odpre svojo bonanzo. Odšel je proti dotičnemu kraju, a ni mogel več najti svojega rova.

Malo slega, posip ali dva, preplavljen je majhne reke — in izginiti so vsi znaki, katere je bil napravil. Fritz je izgubil vsled tega svojo pamet in od onega časa naprej je iskal svoj izgubljeni rov.

Strašna je mikavnost, katero izvajata na človeka zlato in srebro.

Čudni prebivalci afriških džungelj.

Afrika je kontinent skrivnosti. Na tem kontinentu je najti najbolj čudne in nevrjetne živali ter človeška bitja, — od praveatih velikano, kojih po dva lahko ubijeta ter snesta enega drugega slepa, pa do opicam podobnih ljudi, ki živijo v vejah dreves. Od takozvanega "epoo", to je neke vrste antelope, ki lahko pleza na drevesa, pa do hipopotama, napol hipopotama, napol konja, ki je preostanek neke vrste predpotopnih živali, kojih ostanke je najti v globljih zemeljskih plasteh v Severni Ameriki.

V centralni Afriki, prav kot v veliki dolini reke Amazonas in v zaledju Guianas v severozahodnem delu Južne Amerike je najti visoko džungljo nad ostalim svetom, nepoznano, nepreiskano. To je svet, o katerem vemo zelo malo, kajti obljuden je od cele vrste bitij, ki ne pridejo nikdar navzdol na zemljo.

Afriški domačini pripovedujejo čudne in gorostasne povesti o nekaterih teh živih bitij. Tako izjavljajo na primer, da obstaja žival, slična leopardu, ki pa ima proge kot čebra in ki ne more prenesti dnevnih luči, tako zelo je vajena mraka, ki vlada tam. Selous, veliki lovec in raziskovalec, je videl predpasnik, napravljen iz kožna dotične živali, ter izjavlja, da se razlikuje povsem od vsega, kar je videl dosedaj. Ta žival je baje posebno krvoločna in urna ter ima navado, napadati domačine od zadaj. Pregreje jim tilnik ter nato izseza množgane kot izsesa podlasice kri zajca ali kake druge živali.

V istem delu nepoznane Afrike obstaja baje plene ljudi, ki živijo v drevesih. Gosto listje skriva to plemo pred zasledujočimi sovražniki. Ti ljudje, ki imajo baje po dva prsta ter dolge kremplje, plezajo od drevesa do drevesa s spretnostjo opice ter so baje prav posebno krvoločne narave. Nato je najti v centralni Afriki prtilikavee, ki živijo kot divje živali med pečinami in grmovjem. Naprej potisnjene čeljusti, skrivljene in tenke noge dajejo baje tem bitjem zunanost in obliko opice. Ti ljudje so baje zelo boječji ter beže ob prvem približanju tujevc.

Prav tako skrivnostno je plemo domačinov-velikanov v nepoznatih pustinja severno od Uaso Nyviro in Lorani močvirij v istočni Afriki. To čudno plemo je znane vsled tradicije domačinov, ki živijo zapadno od Juba in severno od Tam-a. Tradicija pravi, da so prišli ti velikani iz Abisnije in da so kristjani. Dokler niso uničile teh velikanov boleznj ter vojne med doma-

imi plemeni, so baje obdelovali širnna ozemlja, se posluževali učetnega namakanja v svojem podjetstvu, bili lastniki kamel ter živeli v velikih, okroglih hišah, kojih veliki kamni pričajo o njih moči. Njih motike so bile baje tako velike in težke, da bi jih dvanajst sedanjih dni ne mogel niti dvignuti. Dva teh velikano nista mogla le ubiti slona s svojimi sučiami, temveč ga nato tudi snedla.

Prav kot ni mogoče zanikati podatkov glede teh velikano, prav tako tudi ni mogoče zanikati podatkov glede hipopotama izključno raditega, ker se tvejo prestanka iz prazgodovinskih dob. Pred kratkim časom je krožila v listih vest, da je neki raziskovalec v Afriki zadel na čudno in strašno žival, kot se nam drugače prikaže le včasih v sanjah. Lovci je pobegnil pred to živaljo in pozneje izjavil, da je bila dolga več kot dvajset čevljev in da je bil sličen sprednji del telesa onemu konja, zadnji pa onemu krave.

Neki raziskovalec, po imenu Lee, je prvi zadel na to žival, čeprav so domačini vedno govorili o nje obstoju. Nahajal se je na lovu na hipopotame, ko je zagledal v ozadju močvirja neko čudno žival kot ni še nikdar slišal o nobeni. Na gobcu je nosila dva pokončna roga. Sprednji del glave je bil sličen onim hipopotama, a lica in nesa so bila slična onim konja. Žival je imela rdečo dlako in njen vrat ni bil kratak in debel kot onih hipopotama, temveč podolgast in zaokrožen. Rep, dolg in košar, je bil poraščen z rdečimi lasmi.

Lee je ustrlel to čudno žival in našel, da je bila dolga nad enindvajset čevljev. Okostnjake sličnih živali so našli tudi na ameriškem kontinentu.

Proces proti socialnim revolucionarjem v Moskvi.

Z Dunaja poročajo, da je poslala Klara Zetkin iz Berlina dr. Adlerju pismo z nastopno vsebino: Po nalogu naše delegacije vam sporočam naslednje: Moskvska vlada je priznala v procesu proti socialnim revolucionarjem od vas imenovanih šest pravnih zastopnikov. Ravnotako imenovane tri ruske socialne revolucionarje. Sovjetska vlada bo storila vse, da se potovanje teh oseb izvrši nemoteno. Vizum bo izdalo rusko poslanstvo. Med šestimi zagovorniki so Vandervelde, Teodor Liebknecht, Rosenfeld, en Francoz in en Holandec.

Prerokovanje bodočnosti.

Neka francoska revija je otvorila anketo o vprašanju, ali se more prerokovati bodočnost. Odgovor so poslali tudi številni učejaki, vendar pa si njihova naziranja močno nasprotujejo. Nekateri odločno odklanjajo to možnost, drugi zopet navajajo deloma že poznane, deloma popolnoma nove slučaje o posrečenih prerokovanjih.

Tako je neki človek točno navedel dan in uro, kdaj bo umrl. Zdravniki so vedeli za njegovo prerokbo in so zato vsak dan zapisovali njegovo stanje. Bilo je to meseca marca 1914, ko je neki Denzause izjavil, da bo umrl še pred zimo. Dne 24. oktobra je izjavil odločno: "Umr bom o Vseh svetih." Štiri dni kasneje ga je napadla lahka slabost, kakor je povedal, da bo umrl 1. novembra točno ob dvanajstih ponoči. Dne 1. novembra je ob pol 12. uri še vprašal svojo ženo, koliko je ura. Žena je vedela za njegovo prerokovanje in ga je hotela zato prevarati. Odgovorila mu je namreč, da je že dve uri čez polnoč. Toda on se ni dal preleptiti. Točno o polnoči se je obrnil k zidu in ko je ura pričela biti, je pokazal z roko nanjo. Ko je odbila dvanajst, mu je roka nenadoma omahnila in bil je mrtev. Dosegel je 76 let.

Mnogo prerokovanj je bilo zlasti pred izbruhom svetovne vojne. Najbolj znana je prerokba iz neke vasi na raneoskem, ki pravi, da se bo Francija v zvezi s svojimi zavezniki zapletla v svetovno vojno in značala, kar se je tudi v resnici zgodilo.

Madžarska iredentska organizacija.

Pod predsedstvom državnega upravitelja Horthyja se je ustanovila v Budimpešti velika nacionalna organizacija pod imenom "Loza vitezov" (Vitézi Szeg), katere član lahko postane samo oni, ki je bil v vojni odklikovan bodisi z zlato ali pa z veliko srebrno kolajno. Vsak redni član te organizacije ima dosmrtno življenjsko preskrbo, katera ugodnost preide tudi na njegove dediče. Na videz je "Loza vitezov" čisto karikaturna invalidska organizacija v resnici je pa to največja iredentovska korporacija, v katero se stekajo velikanski prijevki iredentistov v denarju in zemljiščih. Na Slovaškem je darovala cela vrsta madžarskih veleposestnikov za "Lozo vitezov" velike dele svojih posestev. Med darovalci so tudi visoki cerkveni dostojanstveniki. Tako n. pr. škof Fischer v Košicah. Če in v koliko prispevajo madžarski veleposestniki v Jugoslaviji za iredentovsko lozo, nam ni znano.

Interpelacija zaradi nesreče v Bitolju.

Poslanci iz južne Srbije so sklenili vložiti zaradi katastrofe v Bitolju interpelacijo. Mnogi poslanci iz južnih krajev silno zamerijo vladi da niti en član vlade niti kdo od dvora ni imel časa, da obišče Bitolj v njegovi nesreči in prebivalstvu izreče vsaj tolažilne besede. "Politika" pa objavlja v tem smislu pisan uvodnik, v katerem primerja postopanje ministrstva v tujih državah z malomarnostjo in brezbriznostjo naših in jim pove nekaj bridkih v obraz.

Jugoslovnaska trgovinska finančna situacija.

(Foreign Language Information Service. — Jugoslav. Bureau.)

"Commerce Reports" priobčujeta o gospodarskih razmerah v Jugoslaviji sledeči članek, ki se naslanja zlasti na poročila ameriškega poslanika H. Percival Dodge in konzula Kenneth S. Patton v Beogradu:

Velika nestalnost valute negotovost v carinski politiki, kontrola s izvozu valute in druge fiskalne uredbe, nepopravljene je leznice stalnice javnega menja glede investicij inostranskega kapitala in dolgov nasproti inozemcem in razvoj politične situacije — vse to ima za posledico, da je jako težko označiti gospodarsko situacijo v državi SHS

Dinarska valuta je še vedno nestalna.

Malokatera druga inozemska valuta je tekom minulih petnajstih mesecev trpela na toliko ostrih spremembah v vrednosti, kakor ravno Dinar, in to omahovanje valute je še nadaljevalo do sedaj. Dinar, katerega nominalna vrednost znaša 193 centov, je dne 27. februarja veljal \$0,0123 (en cent in 23 stotnik od centa), popravil se je do 13. marca na \$0,0145 in nato zopet pade na \$0,0121 dne 3. aprila. Dne 24. aprila je dosegel vrednost \$0,0158, od katere višine je kaneje zopet padel. Domneva se, da to ostro omahovanje valute je povzročilo deloma po spremembah in govoricah o namernih spremembah kar se tiče kontrole trgovanja z valuto in uvozne in izvozne politike, kajti ni nastala nikaka važna sprememba v temeljnih trgovinskih ali finančnih razmerah.

Težki davki na investiranje kapitala.

Neka naredba od 27. junija določa štiri odstotni davek na nominalno vrednost za vse delnice, glaseče se na imejtelja, in dvestotni davek za registrirane delnice vseh delniških družb in korporacij. Sodeležniki trgovske trdke plačujejo eden od sto. Industrijalna podjetja so izvzeta. Davek je moral postati pravovrsten začetni od dne 1. septembra 1921, ali v zadnjem času se je zakon tolmačil v smislu, da imajo valute tudi za dobo nazaj, vsaj kar se tiče inozemskih korporacij, ki delujejo v Jugoslaviji. Glasi da je ta davek dal povod diplomatskim ugovorom.

Nova trgovinska politika glede razkošnin.

Ko so prišli na to, da bi nedavno odredena prepoved uvoza luksuznih predmetov znižala državne dohodke za okoli 300 milijonov dinarjev, je carinska komisija predlagala, da take razkošnice, kakršne se ne izdelujejo v Jugoslaviji bi plačevale običajno carino in poleg še 100 od sto od vrednosti in da vse druge razkošnice bi plačevale običajno carino več 200 od sto od vrednosti in bi se mogle uvažati le po predhodnem posebnem dovoljenju.

Agitacija glede moratorija nadaljuje

Dočim se zdi, da je na Rumunskem poleg agitacija za moratorij (odlog plačil) vseh privatnih dolgov nasproti inozemcem (izvzemši ob valutnih tečajih, ki bi bili na škodo upnikov), je to vprašanje v Jugoslaviji postalo nedavno ena izmed najbolj poglavitnih prepornih točk med političnimi strankami. Finančni minister sam se baje avtor dotične zakonske osnove, ali v parlamentu se je pojavila odločna opozicija s strani manjšinskih stank.

Poštna in brzojavna pristojbine Trgovina z Druž. Državami.

Poštnine za inozemstvo so se podvojile, in najmanjša poštnina za pismo znaša dva dinarja. Pristojbine za brzojave v inozemstvo so se povišale za 50 od sto. Direktni izvoz iz Združenih Držav v "Jugoslavijo, Albanijo in Reko" tekom meseca marca je znašal le \$46.031, v vrednosti, nasproti \$111.944, v februarju in \$87.027, - marcu 1. 1921. Uvoz v Združene Države iz te statistične skupine tekom marea 1922 je znašal le \$15.672. Nedavni razvoj separatističnega mišljenja na Hrvaškem, o katerem se je obsežno govorilo v ameriških in evropskih časopisih, utegne imeti važen vpliv na gospodarsko življenje te države.

Iz Albanije.

Kulturno središče Albanije je tudi pod turškim režimom bil Skader kot prestolnica neprednega, to je katoliškega elementa.

Danes obstaja v Skadru gimnazija očetov jezuitov, ki jo skupaj s pripravljalnico obiskuje nad 400 učencev katerdi uživajo svetovnoznano solidno izobrazbo profesorjev-jezuitov. V tem kolegiju je tudi gledališka dvorana, katera služi mestu sploh in v kateri se vprizarjajo drame v albanskem jeziku. Gojenci imajo tukaj tudi glasbeno in pevsko šolo.

Potem so otvorili gimnazijo frančiškani, ki kot goreči albanski domoljubi z vso silo delajo ravno na šolskem polju. Na njihovi gimnaziji delujejo poleg redovnih profesorjev tudi posvetni. Gojencev je zdaj nad 300.

Frančiškani goje prav posebno albanski jezik in narodno ter tudi se umetno literaturo. S sestavljanjem učnih knjig in izdajanjem poezije in proze ter znanstvenih del bogatijo čezdalej bolj ljubljeno materiščino. Tudi oni gojijo v svojem zavodu gledališko in glasbeno umetnost.

Imamo žensko učilišče, ki ga vodijo sestre stigmatinke, katerih je 30, med njimi razum dveh Tirk in par Italjan vse Albanke. Gojenk je 400—500. Predvsem se goji albanski jezik, potem francosčina. Tudi ta zavod daje solidno izobrazbo ter usposablja gojenke za dobre gospodinjice.

Pripravljalnica za to učilišče je osnovna ženska šola sester servičank, ki je združena z otroškimi vrtem. Sprejemajo se otroci že v najnežnejši dobi, kadar doma nimajo vzgoje. Tudi te je zdaj okoli 400 in več. Zanimivo je, da se deklice zelo vadijo v telovadbi in so njihove vaje avstrijskim in pozneje mednarodnim zasledbenim četam zelo ugajale kot nekaj posebnega. Slično šolo vzdržujejo tudi sestre stigmatinke za deklice v nežnejši odbi. Njihov licej pa posejajo v omejenem številu tudi muslimanke.

Vendar pa ti zavodi služijo v pretežni meri katoliškemu delu prebivalstva, tako da v Skadru najmanj 90 odstotkov katoliške mladine uživa dobro vzgojo. Ostale ljudske šole oskrbujejo posvetniški. Muslimani pa tudi čezdalej bolj napredujejo in sicer na osnovi albanskega jezika in narodne zavesti.

Žalostna dvajsetletnica.

Dne 8. maja 1902 je začel na francoskem otoku Martinik brutati ognjenik Mont Pelée. Iz gore so svigali plameni do neba in iz nje se je uredla žareča lava, ki je tekla s hitrostjo 150 m na sekundo. Pod goro je ležalo mesto St. Pierre. V eni minuti je bilo zalito z lavo ter je zgorelo s 30 tisoč osebami. Rešila sta se slučajno le dva človeka; neki zamoorec in čevljar. Lava je uničila okolič v okrožju 58 kvadratnih kilometrov. Mesto, vrtovi, plantaje, vse je zgorelo. Ognjenik je 14 dni prej dimil, bruhal vroče blato in grmel. Ker pa ni že 58 let bruhal lave, so ljudje prezirali ta svarila Po izbruhu Vezuva, ki je uničil Pompeje in Hekulanum, je bil izruh Monta Pelée-a najstrašnejši v zgodovini

Za ženske.

"Moški so sami vragi", pravi marsikatera ženska. Toda kaj bi dala marsikatera, da bi jo vzel — vrag.

Palice izven mode.

Iz Londona poročajo, da palice za izprehod niso več modne. Mladi gospodje jih ne nositjo več ako hočejo vljati za modne elegane. Nosili jih bodo pa še stari konservativni gospodje.

Še nekaj o povzročitvi spora pri Z.J.P.D.

Ni potrebno, da bi se temu seči pri takem koncertu. To delo vprašanju iskale osebe, katere so dovedle do nesporazuma pri Zvezi Jugoslovanskih Pevskih Društev...

Gospodje Biršič, Palian in Zinajčić, vi ste tista nevidna roka in povzročiteljci vse zmešnjave laškega medsebojnega koncerta! Odgovorite, če ni istina!

Niti Biršič, ne Palian in ne Zinajčić niso bili v tem pripravljalnem odboru. In zakaj je brez vednosti in dovoljenja odbora g. Biršič dvoranu najel za \$50, ko bi se cenjeje dobila? Zakaj se je g. Biršič peljal brez kake vednosti ali naročila odbora v Johnstown, da je bil on prej tam kot ekspresno pismo zaradi sporočila o programih, letakih in vstopnicah, da so sestavljeni in da grejo že v tisk?

Zakaj je g. Biršič brzojavil drugi osebi, ko se pri odboru ni bil? In zakaj ni brzojavil odboru, da je že vse tam urejeno? Zakaj so brez vednosti odbora izginili letaki, programi in vstopnice iz tiškearne, kamor jih je ta pripravljalni odbor dal v tisk? Zakaj je ravno še enkrat toliko naročil vsega, kolikor je ta odbor naročil? Zakaj so letaki bili dva tedna prej v Johnstownu razdeljeni kot pa v Pittsburghu? Zakaj ste jih ravno en teden pred koncertom sem poslali, ko se je vendar koncert vršil v Pittsburghu, ne v Johnstownu? Zakaj niste hoteli dati prilike pittsburghskim in v okolici živečim Slovanom, da bi bili pravočasno obveščeni o koncertu, da bi bila desetkrat večja vdeležba? Zakaj se je g. Zinajčić v Pittsburghu in prenašal vse stvari iz kraja v kraj in ne da bi se enkrat zglasil pri tem pripravljalnem odboru? Zakaj se ni odgovorilo niti na eno pismo, katero je bilo poslano na Rodoljuba? (Sic!) Zakaj se je slov. pev. dr. "Jugoslavija" in "Bledu" naročilo, da se naj za vsa pojasnila ali priporočila obrneta na g. Biršiča, ko nikjer še v odboru ni bil kot pri nevidni roki? Zakaj ni g. Biršič nič preskrbel za sprejem slov. pev. društev Jugoslavija in Bled ter za stanovanje? Zakaj je g. Zinajčić tako agitiral za redno konvencijo in da se mora ves novi odbor izvoliti? Zakaj so se nekateri Rodoljubovi člani na seji zglasili in protestirali, da oni nič ne vedo, da je bilo kdaj pri Rodoljubu sklenjeno, da se mora vršiti redna konvencija? Zakaj je g. Palian odgovoril, da vas takrat ni bilo na seji? Zakaj ste tako zavlačevali sejo, da je bila šele ob 2. uri popoldne končana? (Menda z namenom, da bi na pikniku bilo manj dobička.) Zakaj sta podala resignacijo zvezin blagajnik in tajnik na seji? Zakaj jih imenujete, da še vedno delujeta? (Resnožakarsko!)

Zatorej, cenjeni člani Z.J.P.D., iz tega lahko izprevidite, v kakšnem položaju je bil ta pripravljalni odbor in da pri najboljši volji ni mogel prav nič ukreniti za doseg kakkega uspeha. In jasno mora sedaj vsem biti, kdo je ta nevidna roka, katere dela razdor in neslogo med Z.J.P.D. Že samo njih izjava zadostuje njegovemu namenu za razkovanje Z.J.P.D. Vsak tudi lahko izprevidi, kako se je vse zahrbito delalo in da je bilo od nekaterih prevarano celo društvo Rodoljub. Dokaz temu je, da nekateri od Rodoljubovih hočejo imeti nekako poveljstvo nad ostalimi pevskimi društvi in to zaradi tega, ker imajo v blagajni \$6000, ali ostala pevška društva so bežali in s tem jih hočejo imeti za svoje sužnje. Ali doba časa se je preobrnila in tudi siromak si zna pomagati, da se otrese suženjstva. Ravno tako bodo znala nastopiti pevška društva, da se bodo otresla suženjstva in diktatorstva. Kar se pa tiče računov, jih ne bomo ponovno še enkrat priobčevali. Toliko pa rečemo, da, ako vam je čas dopuščal ob času koncerta, da ste se vozili v Pittsburgh in napravljali povzrojene stroške, tako si sedaj vzemite čas in pridiite sem, pa se boste na svoje oči prepričali, kake ogromne stroške ste napravili. Kar se pa tiče oglasov in prozivizije, je tukaj v Pittsburghu običaj, da vsak, kateri nabira oglašje, ima 25% za stroške, katere ima pri nabiranju oglasov, kar pa ne pokriva stroškov. Kar se tiče ostalih plač, da niso hoteli brezplačno delati, je pa

vzrok, ker je vsak izprevidel, kako ti može kupičijo stroške z namenom, da mora biti izguba. Zavaljijo tega pa nobeden ni hotel delati. Delo pa je moralo biti storjeno in zato se je moralo vse plačati. Mislimo, da nobeden pameten in previden človek ne bo nobenemu v zlo štel, ali koga prisilil, da bi se delalo zastoj, drugi bi pa razmetavali. Ko je enkrat nesloga zasejana, potem gre vse nekako v pogubo. In krivida je samo od že omenjenih gospodov. Pevskemu društvu Rodoljub, oziroma članstvu, bi pa priporočali, da bi iztrebilo iz svoje sredine take osebe, ki sejejo razkol in hočejo svojemu lastnemu društvu nakopati sovražstvo ostalih pevskih društev, česar večina Rodoljubovih članov ne zasluži. Zavaljijo tega ven z njimi, in sloga naj zavlada med vseni pevskimi društvi, da se bo delovalo v resnici po geslu: "Vsi za enega in eden za vse!" To je naše zadnje debatiranje o tem koncertu, ker ni nam dovolji, da bi še nadalje o tem razpravljali. Ako nas še tako blajijo in črnijo, ali pravice in resnice ne morejo prikriti! Z bratskim pevskim pozdravom se beležim v imenu odbora Ivan Varoga. Pittsburgh, Pa., 30. maja 1922.

ADVERTISEMENTS. STARIŠI, SKRIBITE ZA SVOJO DRUŽINO. Oče ali mati vsake družine morata gledati, da ima vsak dobro, močno kil. Paziti morata, da črevesje prosto deluje, da je želodice zdrav in ledice močne. Nikdar ne dopustite, da bi navaden prehlad zasel v prsi in pluća. Pijte vroč Bolgarski Krvni Čaj pred počitkom. Pomaga hitro odpraviti prehlad ter zaščiti pred influenco in pljučnico. Dober je zoper zaprtje, neprebavo, boleznii jeter, ledic in želodca. Bolgarski Krvni Čaj je zdravnik rezevača, ker je jako dober skoraj za vsako bolezen, in poleg tega je vsakdo, kdor se ga poslužuje, da malo stane. Pojdite k svojnemu lekarnarju takoj ter si nabavite danes Skatlo-morda bo boste že jutri jako potrebni—ali vam bom pa jaz poslal veliko družinsko Skatlo za \$1.25, ali 3 za \$3.15, ali 6 za \$5.25. Naslov H. H. von Schlick, President, 5 Marvel Building, Pittsburgh, Pa.

Zastopniki "Glas Naroda" kateri so pooblašteni pobirati naročnino za devnik "Glas Naroda". Tak zastopnik izšla potrdilo za svoto, s katero je prejel in jih rojakom pripočam. Naročnina za "Glas Naroda" je: Za celo leto \$3.00; za pol leta \$1.50; za štiri mesece \$2.00; za četrt leta \$1.50. San Francisco, Cal.: Jakob Lauslin. Denver, Colo.: Frank Skrabec. Pueblo, Colo.: Peter Cullig, John Geram, in Frank Janesch. Salida, Colo.: Louis Costello. Indianapolis, Ind.: Alois Rudman. Tulsa, Ind.: Lambert Boiskar. Aurora, Ill.: J. Verbeč. Chicago, Ill.: Joseph Blah in Jos. Bevdč. Collet, Ill.: Fr. Bzambč, John Zaletel. La Salle, Ill.: Jos. Sr-Mich. Jascoutan, Ill.: Frank Augustin. North Chicago, Ill.: Anton Kobal in Marh Ogrin. Springfield, Ill.: Mat.: Barborich. Waukegan, Ill.: Frank Petkovšek. Franklin, Ind.: J. Okoleto; John Bepovč. Pittsburg, Pa.: J. Brozevec in Vid Rovansk. Claridge, Pa.: Anton Kozogov in A. Jerina. Juno, Pa.: Anton Oshaben. Export, Pa.: Louis Spančić. Forest City, Pa.: Math Kanbur. Arrell, Pa.: Jerry Ozm. Imperial, Pa.: Valentin Peternel. Greenburg, Pa.: Frank Novak. Irwin, Pa.: Mike Vevšek. Johnstown, Pa.: John Polanc. Luzerne, Pa.: Anton Gecnik. Loydell, Pa.: Anton Malovrh. Staner, Pa.: Frank Demaher. Moon Run, Pa.: Frank Maček, Frank Podmlšek. Pittsburgh, Pa.: U. Jazobch, Z. Jažshe, Vrac. Arb in Iz. Magister Reading, Pa.: J. Peznič. Rockwood, Pa.: A. Hočevnar. Steelton, Pa.: Anton Hren. Turtle Creek, Pa. in okoleto: Frank Schifrer. West Newton, Pa.: Joseph Jovan. White Valley, Pa.: Jurij Previd. Willock, Pa.: J. Peternel. Coletor, W. Va.: Frank Kocfan. Milwaukee, Wis.: Jos. Tratnik. Sheboygan Wis.: H. Svetlin. West Allis, Wis.: Frank Skok. Oak Springs, Wyo.: Louis Tauchar in A. Jstlin. Poleg 50ri navedenih so pooblašteni pobirati naročnino tudi vsi tajniki J. N. J.

Koristno in potrebno za vsakega! Dobili smo knjigo: "NASVETI ZA HIŠO IN DOM". Katera vsebuje sledeče koristne nasvete in navodila: Živorezja Živnozdravnik Mlekarstvo Perutninar Trtozeja Domača zdravila Kako se napravi različne Domače pijače Vseznalec ter še mnogo drugih nasvetov in navodil, katera so vsakemu potrebna. Knjica ima 400 strani. Stane 80 centov. SLOVENIC PUBLISHING COMPANY 82 Cortlandt St., New York

VAŽNO ZA GOSPODINJE Izšla je nova kuharska knjiga VARNČNA KUCHARICA Strokovnjakinja, ki je sestavila to knjigo, je polagala važnost nato, kako pripraviti bolj ukusna jedila z manjšimi stroški in s skromnimi sredstvi. Knjiga je trdo vezana, stane \$1. Slovenic Publishing Co. New York

Pet vzrokov, zakaj naj si nabavite Električni lonec za lim. Ohrani isto gorkoto. Toploto je lahko izpremeniti. Lim je vedno pripravljen za uporabo. Ogenj ni odprt—vsi led tega nevarnost požara zmanjšana. Pristojbina za zavarovalnično manjša kot pri odprtem plamenu. The New York Edison Company At Your Service General Offices: Irving Place and 15th Street Poročnice, kjer se razkazuje in razstavlja električne priprave za udobno, občinstva. 20 Norfolk St 10 Irving Place 124 West 42d St 151 East 86th St 15 East 125th St 362 East 149th St 555 Tremont Ave

Dr. Ivan Tavčar:

VISOŠKA KRONIKA.

1695.

(Nadaljevanje.)

Grajski glavar je razposlal svojo mestno gvardijo med ljudstvo, da bi ne delalo nerada in nemira. Ali ljudstvo je v naših dneh, kar se spodobi in kar je pametno, bilo vdano in pokorno svoji gosposki. Zatorej tudi tisto dopoldne ni bilo prilike, da bi bila mestna ali grajska gvardija kazala svojo moč. Le Urša Prekova in Maruša Stinglova se nista mogli krotiti in tudi med razpravo sta se oglašali ter govorili Agati na korist. Baron "Flekte" se je razkačil in je že hotel dati mater Marušo tistrti v zapor; preprosil pa ga je proš Urh, trdeč, da bi gospodu skofu komaj bilo všeč, če bi se danes v njegovem imenu zapirale poštene žene loških meščanov. Gospod proš je bil namreč tudi prišel k sodbi, pa se je ni udeleževal. Vzlie temu je sedel pri sodniški mizi, in govorilo se je, da je potem gospodu Janezu Frančišku vse razložil, kar se je bilo zgodilo in kar se je bilo govorilo. Baron Maendl je začel premetavati neke spise, nato pa je povedal, da se pričinja razprava proti obtoženki, da je ta rojena v Eyrisshouu v tem in tem letu in da je bila krščena na ime svetnice Agate in Eme.

— Ema, — je nergat tisti sodnik iz Ljubljane. — Ema, to ni brez pomaha! Obrnimo prvi dve črki, pa imamo "mea", to se pravi: že pri rojstvu je hudič nanjo mislil in že takrat je bila njegova. Zakon s hudičem je bil torej že tedaj sklenjen, ko je Agata Ema Schwarzkoblerica prišla na svet! In gospod Frueberger je pristavil: — Gotovo, to je silno pomembljivo! Ta "mea" že skoraj vse dokazuje. Takrat se je obrnila mati Maruša proti materi Urši ter jo vprašala: — Kaj se ta črna dlaka ljubljanska vmes tlači?! In pa šele naš Frueberger! Ali si že videta dva tako zabita človeka? "Mea" je dosti na svetu, pa vendar ničesar ne dokazujejo! — Tedaj je bilo, ko je hotel baron "Flekte" zapreti mater Marušo in ko gospod proš Urh tega ni pripustil. Potem so Agato izpraševali: — Kje je prvič videla hudiča? Kje je naredila prvo točo? Kdaj je bila na cerkniški Slivnici in kdaj na hrvaškem Kletu? Je li prašička, katerega je jahala, vzela gospodarju, ali ga ji je pripeljal satan odkod drugod? Tudi so hoteli vedeti, ali ima kakke tovarišice, ki bi z njo vred častile hudiča? Ravnotako, ali je Marksu Wulffingu potpisnila v me so iglo, kremen in žrebčlj, da mu je začela noga otetaki in da je po krivici moral trpeti bolečine? In tako so jo izpraševali po mnogem, kar je bilo eno hudobnejše od drugega. Agata pa se ni premaknila na svojem sedlu. — Njen obraz je ostal miren in bil je tako ljubezniv in mil, da se ga zbrana množica ni mogla nagledati. Prav nič ni povedala obližja ali tudi obraza ni dvignila od zemlje. Kar je brez prenehanja ponavljala, je bilo: — Da ni res! — To je trdovratna grešnica! — se je zajezil Frueberger. — Je pač z Visokega, tam imajo trdovratne buče! — Imamo že pripomočke, — se je zasmel črni sodnik ljubljanski, — boste že videli, gospod pl. Frueberger, kako ji bo tekkel jezike in da nam bo še več povedala, kakor bomo zahtevali! —

Ta zoprna oseba se je smejala, da se je čulo, kakor bi se oglašal vran s smrekovega vrha. Ali Frueberger še ni dal miru in je vprašal obtoženko: — Ali je bilo kaj nasledkov, ko sta se ljubila s peklenskim bratcem, he?

— Da ni res, — je vzdihnila in rdoča je postala, da se je smilila vsem in posebno stari Neži Bergantovi, ki je zarohnela: — Ti svinjski prašič, ti!

Ljudstvo se je zasmajalo, smejal se je tudi baron "Flekte" s svojimi asesorji, ker so privoščili grojdi besedo staremu grešniku, ki ni mogel držati jezika. — Zasljučna sva bila z Jurjem in izpovedala sva, kar je bila resnica čista resnica. Mene, ker so opazili, da sem zmeden, so kmalu poslali na leseno klop nazaj. Jurija so se bolj oprijeli, ker je bil nepodoben in se ni vedel pred sodniki, kakor je zapovedano. Posebno tista štrigalica iz Ljubljane ga ni hotela izpustiti iz svojih klešč in hotela je iz njega iztisniti to in ono.

Mestni glavar je vprašal Jurija a liveruje, da so čarovnice na svetu. Pogumno je odgovoril, da ne veruje. Ko ga je črni vprašal, kako da ne, je bil kratak odgovor: — Ker še nikdar nobene videl nisem! Vprašal ga je dalje, ali jo je Juri kdaj videl, da bi bila na prašičku jahala nad domačo streho. Odgovoril je: — Prav nikdar ne! Sicer pa leliko poizkusimo. Pridite na Visoko, prespoštovani gospod, pa vam pripravim našega najboljšega praseta, in nanj sedete in v zraku boste jezdariji, kakor jezdarijo gospodje v ljubljanski jahalnici pred vtedomskimi vrati! Potem vam bom zanesljivo povedal, ali sem kaj opazil v zraku nad hišo, ali ne!

Poslušavstvo je bilo s tem odgovorom prav zadovoljno. Smeh se je oglašal v ženskih vrstah in predvsem Ana Renata ni prikrivala svojega veselja nad odgovorom ki se meni ni videl spodoben in v vsakem oziru potreben.

Suhi gospod iz Ljubljane se je kisló držal, ali pritožil se ni, ker je videl, da baronu "Flektetu" ni nevišč, če se Ljubljančan ježi. Ta je le vprašal: — Si kaj v šolo hodil? — Pri očetih jezuitih v Ljubljani, — je odgovoril Juri, — in že takrat so nam pripovedovali, da je učen jezuit spisal debelo knjigo, s katero je dokazal, da čarovnice sploh ni. — Kaj — jezuit? Kdo je ta pater? — je kričal Frueberger. — Njegovo ime naj se zapiše, da ne odide zaslužen kazni!

Prošt Urh je pripomnil, da presvetli škof Johannes Franciscus ve o tem jezuitu. Imenovo je ime nekega nemškega grofa, ali to ime mi ni ostalo v spominu, zatorej ga tukaj ne morem zapisati. — Grof —? Frueberger je kar v se lezel. — Nemški grof, pravite, gospod proš? No, potem je pa vse v redu, ničesar ne bomo zapisali! — Kar umiral je od same ponižnosti, ker ta človek je kazal pogum samo na spodaj, na zgoraj pa je bil vsčdar ponižna ovca!

Poklicali so Marksa Wulffinga da bi izpovedal. Občutili smo, da bo njegova izpoved pomembna in da bo morda odločevala o življenju in smrti. Hodil je ob palici in kazal je, kakor bi ga še vedno noga bolela. Pred sodniki je po svoji navadi pokleknil in z roko tolkel po prsih. Gospodu glavarju je to padlo: bil je s pričo posebno prijazen. Opominjal ga je, da naj vse pove in da se mu ni treba bati ker ima sodišče že toliko moči, da vzame v svoje varstvo vsako pričo, če je izpovedala pravico in resnico. In res se je Marks Wulffing na vse spomnil. Prav natančno je razložil, da neko noč, ko je luna sijala in ko je ležal v hlevu, ni mogel zaspati, ker se mu je ves čas dozdevalo, dav zraku nekaj brečči, nekaj kruli. Vstal je in pri lini na svislih pogledal proti jasnemu nebu. Kmalu je opazil tam gori štiri pike in da so te pike krulile. Potem so se spustile na visoko streho, potem so ondi kakor lastovke igrale med sabo, nakar so tri odjezdile, ena pa se je spustila na domače dvorišče. Tam je skočila s praseta, ki je kar samo drlo v svinjak. Njo je natančno spoznal: bila je prav gotovo Agata Schwarzkoblerica — če bi ni bil spoznal na drugem, spoznal jo je zanesljivo na rumenih laseh. — Ko se je pri Debeljakovih preja razdirala, ga je udarila Agata z roko. Pri tem udarcu je kar čutil, kako se mu je zanetil ogenj v levi nogi in sicer v meči. Od tistokrat mu je tičala v tej nogi živa žerjavica in pretprel je muke, kakor bi mu kdo preobračal razbeleženo železo okrog piščali. Peklo in žgalo ga je, otelka pa mu noga ni, kar se mu je videlo nekaj prav čudnega, ker je vendar nemogoče, da bi ne otekelo meso, če se bolečina pase v njem. O vsem tem ni pravil nikomur, ker bi mu nihče ne bil hotel verjeti, da ga kaj boli, ko se nič poznalo ni. Neko nedeljo v noči pa so bile bolečine pregrozovite. Vstal je in z ostrim nožem zarezal globoko v mečo. Iz zareze pa so se zvalili robot kremen, dve igli in dva bodeča žrebčlja, kar je že itak predložil gospodom. Kri ni posebno tekla, kar se mu je zopet zdelo čudno.

Ljubljanski asesor je vzel v roke malo vrečico in jemal iz nje kosček za kosček. Govoril je: — Tu je kremen, tu sta igli, tu sta žrebčlja; vse je prepojeno s človeško krvjo, kar je gotovo dokaz, da je Marks Wulffing govoril resnico.

Urša Prekova pa mu ni pritrudila. Obrnila se je k Neži Bergantovi ter jo glasno vprašala: — Neža, ali si že videla človeka ki bi bil tako legal, kakor je legal ta Jeremijev plašur?

Točno je Urša odgovorila: — Nikjer nikoli!

Marks se ni dal ugnati. Sklonil se je, odvezal na levi noži nogavico, odkril mečo in pokazal svetlo brazgotino, rekoč: — Tu je bila rana!

Na sodnike je pogled na to rano močno vplival, zatorej so vprašali Agato, ali ima kaj pripomniti k Marksovi izpovedbi. Pa je le odgovorila, da ni res.

Zajezil se je suhi človek iz Ljubljane: — Ko bo že na gmadi sedela, bo še govorila, da ni res! Glavar Maendl pa je izpregovoril.

— Tako, s pričami smo pri kraju! Hitreje je šlo, nego sem mislil. Kaj pa sedaj?

Zopet se je moral prvi oglasiti stari Frueberger, ki je silil v ospredje in se delal imenitnega, da se mi je studil kakor garjev pes, če skače v človeka.

— Da pride sedaj izpraševanje s trpinčenjem, je čisto gotovo, ker se drugače o pošteni sodbi govoriti ne bi moglo! — tako je nergal ta Frueberger. — Če se malo podvizamo in če naš pomočnik tu za nami — tu se je starec ogledal po frajmanu — svoje delo opravi kakor se spodobi, lahko še danes vse končamo v božjem imenu.

— Malo slabotna se mi vidi, — se je oglašil v skrbih črni iz Ljubljane, — mlačnega izpraševanja bi ne mogla dolgo prenašati. Pri-trijpjem pa, da brez takega izpraševanja sodbe ni. Morda bi le kazalo, da prenesemo vse na jutri, da se grešnica čez noč nekoliko okrepča!

Dalje prihodnjič.)

Vabilo! Slovenski fantje in dekleta v Little Falls, N. Y. priredijo pristno zabavno večer v soboto dne 3. junija v dvorani društva sv. Jožefa na 36 Danube Street. Tempotom vljudno vabimo brez izjeme vse Slovence in Slovenke, da se zagotovo udeležite te zabave. Prireditev te veselice je popolnoma privatna zadeva ter sloni edino na principu povpselitvi ožje prijateljstvo med Slovenci vobče. Naša želja je, da se snidemo samo Slovenci in Slovenke vsled tega je vsaka prisotnost drugih narodnosti izključena. Kar se tiče jedil in pijače, bomo z vsem dovolj preskrbljeni ter bo na razpolago vsem brezplačno. Nasvidenje v soboto ob 7. uri večer Vam kličejo Fantje in Dekleta.

